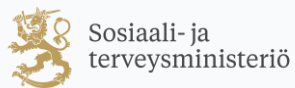

Lääketietovaranto

Selvityksistä kehittämiseen ja käyttöön

Kannan toimittajayhteistyökokous 17.9.2025

Lääketietovaranto on tärkein portti luotettavaan ja laadukkaaseen lääketietoon

Mikä on Lääketietovaranto?

- Lääketietovaranto (LTV) on kansallinen tietovaranto, joka kokoaa lääkealan keskeiset tiedot yhteen paikkaan.
 - Nykytilanteessa tieto on sirpaloitunut eri verkkosivustoille ja palveluihin. Käyttäjille olennainen tieto joudutaan koostamaan eri lähteistä eikä kaikkea tietoa ei ole saatavilla.
 - Lääketietovarannon avulla tieto on löydettävissä helpommin ja nopeammin, sillä kaikki olennaiset tiedot löytyvät samasta paikasta.
 - Lääketietovarannon tiedot ovat hyödynnettävissä eri toimijoiden tarpeisiin: kansalaisten, apteekkien ja sairaala-apteekkien, sote-palveluiden tuottajien, hyvinvointialueiden sekä viranomaisten.
 - Ajantasainen ja luotettava lääketieto tukee viranomaisten, ammattilaisten ja kansalaisten päätöksentekoa.
- Tietoja tuottavat Fimea, Kela, THL ja Hila.
 - Lääketietovaranto edistää viranomaisten yhteistyötä ja tiedon jakamista, vähentää päällekkäistä työtä ja tukee kansallista lääketiedon infrastruktuuria.

Lääketietovaranto

- Tavoite on
 - koota eri viranomaisten tehtäviin ja palveluihin liittyviä tietoaineistoja lääkeaineista ja -valmisteista, lääkemarkkinasta ja lääkekulutuksesta sekä korvattavista perusvoiteista ja kliinisistä ravintovalmisteista
 - tarjota kootut tiedot eri toimintojen hyödynnettäviksi tarkoituksenmukaisina tietotuotteina, tietojärjestelmäpalveluina ja käyttöliittyminä.
- Lääkevalmistetietoja ovat esimerkiksi lääkkeen perustiedot, hinnat, vaihtokelpoisuus- ja korvattavuustiedot, valmisteinformaatiot, saatavuushäiriötiedot sekä lääkehoidon turvallisuuteen liittyvät tiedot kuten riskiläakeluokitukset ja lääketurvatiiedotteet.
- Lääketiedon kehittäminen on osa Orpon hallitusohjelmaa
 - ”Parannetaan lääkehoitojen kustannusvaikuttavuutta ja tutkittuun tietoon perustavaa lääkkeiden määräämistä ja käyttöä muun muassa lääketietokantaa ja -varantoa kehittämällä”

Lähde: [Ratkaisukuvaus 2.0](#)

Kansallinen lääketietovaranto

parantaa potilasturvallisuutta ja tuottaa säästöjä

Hyötytavoitteet

Lääketieto entistä paremmin ammattilaisten työpöydille ja osaksi lääkkeiden käyttäjien arkea

- ohjamaan lääkkeen määräämistä ja toimittamista
- tukemaan lääkehoitojen onnistumista ja lääkitysturvallisuutta sekä taloudellista lääkkeen käyttöä
- vähentämään tiedon etsimiseen kuluvaan aikaa
- auttamaan saatavuushäiriöistä johtuvien tilanteiden selvittämisessä.

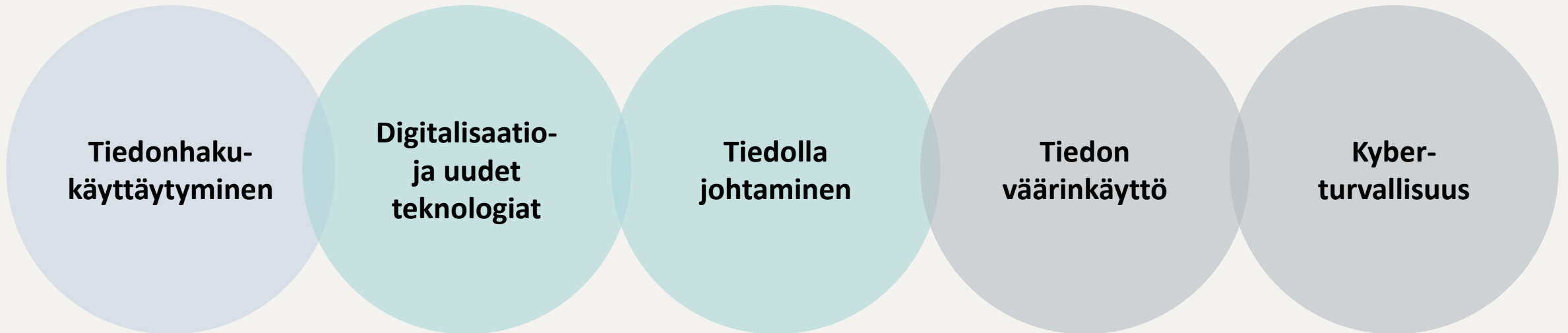
Päätietolähde laadukkaaseen ja luotettavaan lääketietoon

- mahdollistamaan uusien ratkaisujen kehittäminen ja toiminnan uudistaminen lääkehuollossa ja sosiaali- ja terveydenhuollossa
- vähentämään manuaalisen työtä lääketiedon koostamisessa ja käsittelyssä.

Lääkemarkkinatiedot ohjauksen, päätöksenteon ja tiedolla johtamisen tarpeisiin

- mahdollistamaan lääkkeiden käytön ja kustannusten seuranta ja vertailua kansallisesti ja alueilla
- tukemaan kilpailutusta ja hankintaa sekä lääkevalikoimien muodostamista.

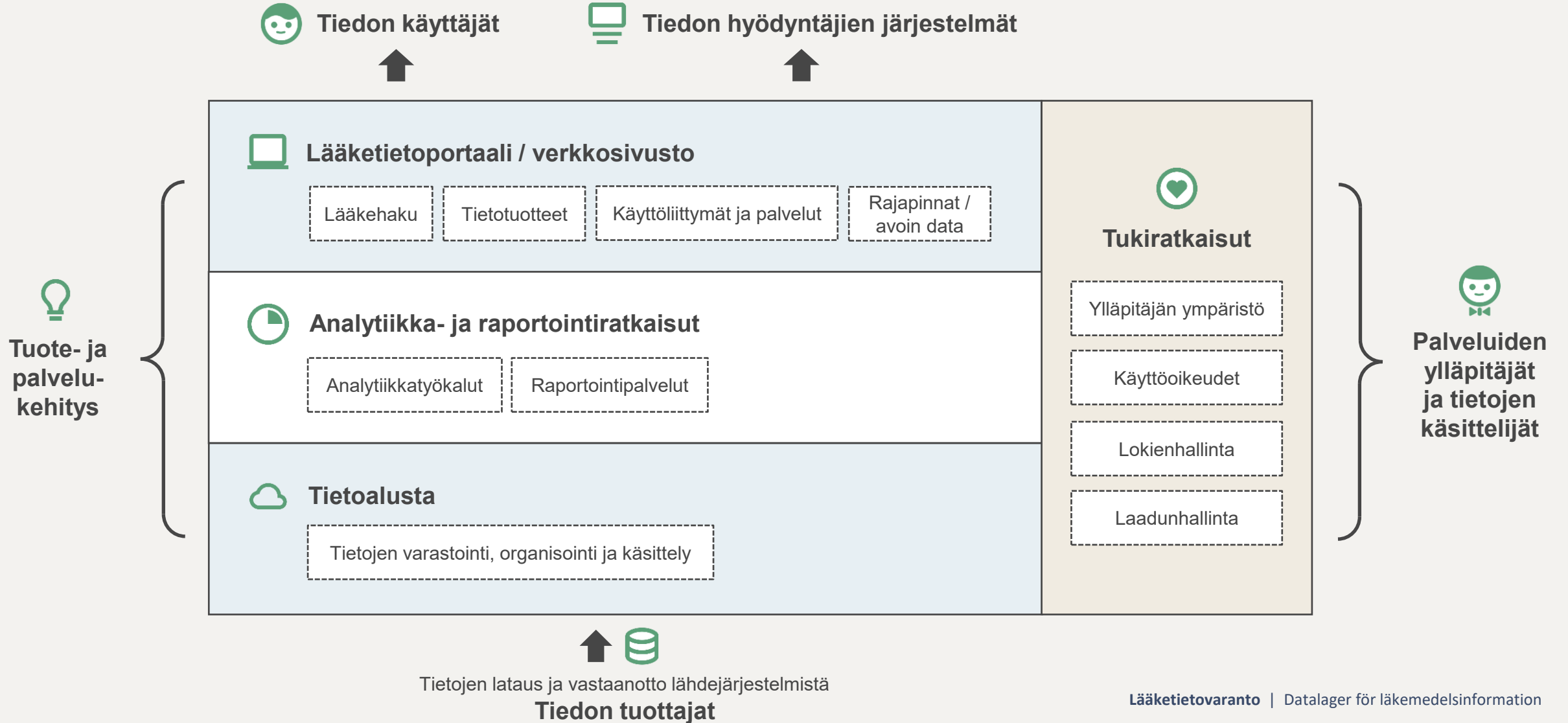
Muuttuvassa toimintaympäristössä tarvitaan luotettavaa, laadukasta ja uudelleen käytettävää tietoa

- Lääkkeiden käytön kasvaessa myös tiedontarve lisääntyy
- Samanaikaisesti tavat hakea ja käyttää tietoa ovat muuttumassa

Edelläkävijyyttä datalla
-
**Lääketietovarantoa vastaavaa
ei ole muualla**

Lääketietovarannon kehittämisen kokonaiskuva

Verkkosivusto

Tavoite

Kaikki käyttäjille ja asiakkaille tärkeät tiedot ovat saatavilla viranomaisten yhteisen verkkopalvelun kautta

Kohderyhmä

- Lääkkeen käyttäjä
- Omainen, laillinen edustaja, huoltaja
- Eläimen omistaja tai haltija
- Lääkkeen määrääjä
- Lääkkeen luovuttaja
- Proviisori, farmaseutti
- Muu apteekkihenkilöstö
- Muu lääkehoidon toteutukseen osallistuva ammattihenkilö
- Logistikko
- Viranomainen
- Kaupallinen toimija

Kuvaus

Lääketietovarannon verkkosivut sekä haku- ja rajapintapalvelut.

Portaalin tietosisältö kattaa lääkevalmisteiden perustiedot, valmisteinformaatiot, lääketurvamateriaalit, kaupanolo- ja saatavuustiedot, korvattavuus- ja hintatiedot sekä esim. päätökset valmisteiden myynnin ja kulutukseen luovuttamisen rajoituksista.

Lisäksi saataville tarjotaan tarvittavat muutos- ja historiatiedot.

Portaalin tietosisältöä voidaan laajentaa, mikäli lääketietovarannon tietosisältö laajenee.

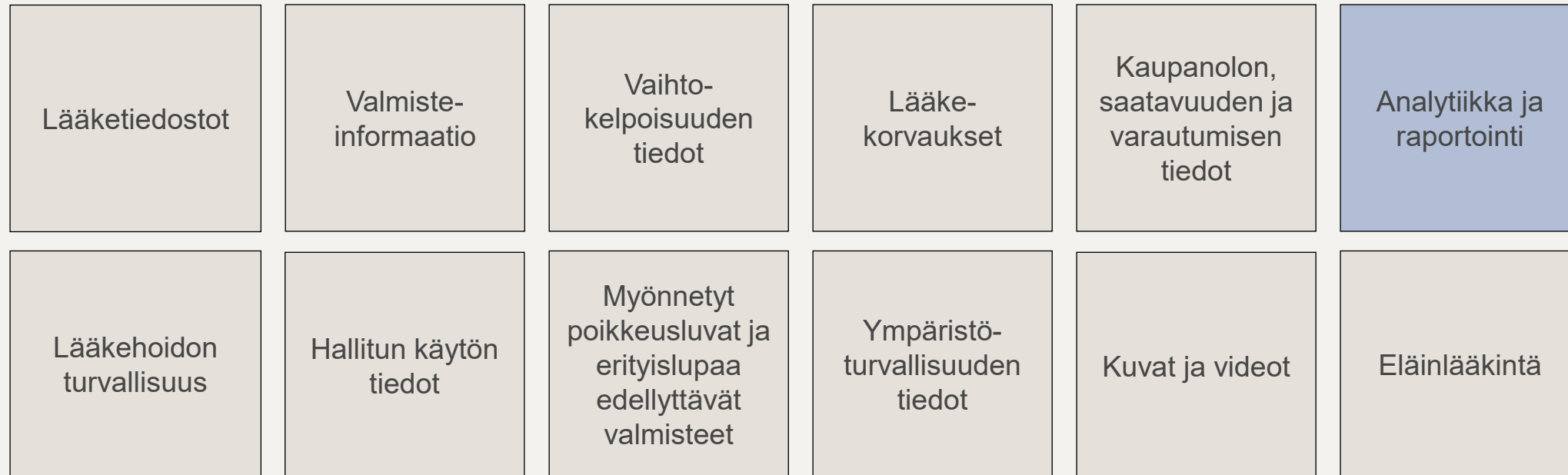
Tiedot ovat saatavilla vähintään suomeksi ja ruotsiksi.

Muutokset

- Lääketiedot ovat kootusti löydettävissä
- Asiakkaille tarjotaan vain yksi hakupalvelu
- Tietosisältö laajenee vaiheittain
- Palvelut kehitetään käyttäjälähtöisemmiksi
- Palvelussa käytetään yhteistä tietovarantoa
- Lähdeaineistojen tiedonhallinta tehostuu

Lääketietovarannon tietotuoteperheet

Lähde: [Ratkaisukuvaus 2.0](#), s. 22 – 24 ja 91 - 125

Lääketiedostot

Tavoite

Lääketietovarannosta tuotetaan lääkehoidon ja lääkelogistiikan kehittyviä käyttötarpeita vastaava tiedosto lääkevalmisteista, korvattavista perusvoiteista ja kliinisistä ravintovalmisteista.

Kohderyhmä

- Apteekkitietojärjestelmätoimittajat
- Asiakas- ja potilastietojärjestelmätoimittajat
- Valtakunnalliset tietojärjestelmäpalvelut (ml. Kanta-palvelut)
- Muut terveysteknologiayritykset
- Lääketukkukaupat
- Annosjakeluyksiköt
- Sairaala-apteekit ja lääkekeskukset
- Avohuollon apteekit
- Virastot ja laitokset
- Sote- toimintayksiköt
- Lääketietokannan rikastajat
- Lääkeinformaation tuottajat

27.8.2025

Kuvaus

Lääketietovarannosta tuotetaan tulevaisuudessa Kanta-palvelujen lääketietokanta. Uusi lääketietokanta sisältää mm. sähköisessä lääkemääräyksessä, apteekkijärjestelmissä, asiakas- ja potilastietojärjestelmissä, lääkehoitoon liittyvissä päätöksenteon tukipalveluissa sekä lääkelogistiikkaan liittyvässä automaatioissa ja robotiikassa tarvittavat tiedot.

Nykymuotoisen Kanta-lääketietokannan rinnalle toteutetaan uusia, erilaisia käyttäjäryhmiä paremmin palvelevia lääketiedostoja (tietotuotteita)

Vaikka "tuotevarianttien" tietosisällöt poikkeavat tarkoituksen mukaisella tavalla toisistaan, niiden perustaksi rakennetaan yhteinen tietomalli; kaikkien lääketiedostojen rakenne on sama, vaikka kaikissa ei ole kaikkia tietoja.

Muutokset

- Tiedostojen kohderyhmä laajenee
- Tietosisältö laajenee
- Lähdetietoaineistojen tiedonhallinta tehostuu
- Tiedostojen tuotantotapa tehostuu

Lääketietovarannon muutostavoite 1: Tietotuotteet ja käyttöliittymät käyttäjien tarpeisiin

Nykytila

- Tietojen löydettävyydessä, yhteen toimivuudessa ja uudelleenkäytettävyydessä on puutteita
- Tieto on sirpaloitunut verkkosivustoille ja palveluihin viranomaisten tehtävien mukaisesti
- Käyttäjille olennainen tieto joudutaan koostamaan eri lähteistä ja kaikkea tietoa ei ole saatavilla

Tavoitetila

- Parannetaan tietojen löydettävyyttä tarjoamalla erilaisille käyttäjäryhmille yksi pääasiallinen, luotettava kanava lääketietoon
- Tarjotaan käyttäjille koostettua tietoa, tietotuotteita ja kokonaisratkaisuja viranomaisrajoja häivyttäen

Lääketietovarannon muutostavoite 2: Toiminnan muutos tiedonhallinnan prosesseissa

Nykytila

- Lääketiedonhallinnan prosesseja (ml. laadunhallinta) ei ole aiemmin kehitetty kokonaisuutena yhteisesti sovittujen ja mahdollisimman monille toimijoille hyödyllisten tavoitteiden saavuttamiseksi
- Toiminnan kehittämisessä on usein keskitytty prosessien yksittäisiin vaiheisiin ja tehtäviin kokonaisuuden sijaan

Tavoitila

- Kehitetään lääketiedonhallinnan prosesseja yhteisponnistuksina ja suurempina kokonaisuuksina "yksityisyrittäjyyden" ja pistemäisyyden sijaan
- Toteutetaan lääketiedonhallinnan jatkuvaa kehittämistä varten hallinto- ja organisoitumismalli
- Vähennetään manuaalista työtä suoraviivaistamalla tiedon käsittelyprosesseja ja toteuttamalla uusia tietojärjestelmäpalveluja

Lääketietovarannon muutostavoite 3: Yhteinen arkkitehtuuri, koordinaatio ja yhteistyö

Nykytila

- Lääketiedonhallinnan ohjaus ja koordinaatio on toistaiseksi ollut hajanaista
- Kehitystä on tehty pistemäisesti ilman yhteistä arkkitehtuuria
- Myöskään rakenteita, joilla varmistetaan koordinaatio, yhteistyön sujuvuus ja toiminnan ohjaus, ei ole aktiivisesti kehitetty

Tavoitetila

- Laaditaan Lääketietovarannon arkkitehtuuri, jonka iteratiivisessa kehityksessä huomioidaan toimintaympäristön kansalliset kokonais- ja viitearkkitehtuurit
- Suunnitellaan ja toteutetaan muutoshankkeet ja -projektit yhdessä kollektiivista hyötyä tavoitellen

Lääketietovarannon muutostavoite 4: Tietorakenteiden kehittäminen

Nykytila

- Nykytilassa tiedostojen formaattiin ja datan rakenteeseen liittyvät puutteet aiheuttavat ongelmia tiedon siirtymisessä eri toimijoiden ja tietojärjestelmien välillä.
- Monet tahot joutuvat tekemään päällekkäistä, pahimmillaan manuaalista työtä tiedon jalostamiseksi käyttökelpoiseen muotoon

Tavoitetila

- Parannetaan tietojen yhteentoimivuutta ja uudelleen käytettävyyttä yhteistyönä määriteltyjen, entistä kattavampien tietomallien ja niiden pohjalta tuotettujen tiedostojen ja muiden tietotuotteiden avulla
- Huomioidaan ISO IDMP ja muiden kansainvälisten standardien implementointiin liittyvä kansallinen ja kansainvälinen kehitystyö

4. Tietojen hyödyntäjien ja yhteentoimivuuden näkökulma

Tiedon hyödyntäjien näkökulma

- **Lääkkeen käyttäjä** tarvitsee lääkevalmisteen tietoja, jotta voi käyttää lääkettä oikein. Lääkevalmisteen tiedot ovat tarpeellisia myös mahdollisissa ongelmatilanteissa. Myös tiedot lääkkeen korvattavuudesta ja saatavuudesta ovat käyttäjälle tärkeitä. Tällä hetkellä lääkkeen käyttäjä joutuu etsimään ja hankkimaan näitä tietoja monista eri lähteistä: terveydenhuollon ammattilaisilta, pakkausselosteista, erilaisista verkkopalveluista, jne.

Tiedon hyödyntäjien näkökulma

- Teknologiatoimittaja:** Terveystieteiden maailmassa lääkevalmisteen tietoja tarvitaan monessa kohtaa: esimerkiksi lääkäri sähköisestä lääkemääräystä kirjoittaessaan, lääketukku omissa toiminnanohjausjärjestelmissään, lääkkeen käyttäjä lääkettä hankkiessaan tai siitä tietoja etsiessään ja apteekki lääkettä varastoidessaan ja toimittaessaan. Näihin ja moniin muihin terveydenhuollon tarpeisiin tarvitaan muun muassa asiakas- ja potilastietojärjestelmiä, digitaalisia palveluita, automaatiota ja robotiikkaa. Tällä hetkellä lääketiedon käytettävyydessä on haasteita, koska tiedon laatu, formaatti ja ajantasaisuus ei aina vastaa tarpeita. Se voi hidastaa ja jopa estää toimivien ja turvallisten ratkaisujen tuottamisen.

5. Etenemispolku ja jatkoaskeleet

Jatkot vuonna 2025 ja 2026

Vuoden **2025** tehtäviä ovat esimerkiksi:

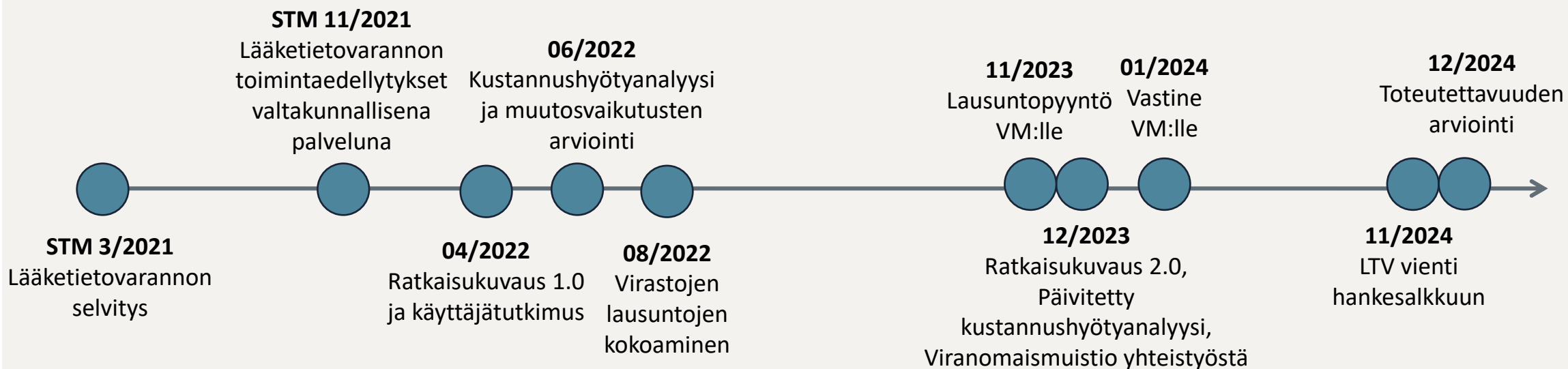
- laatia hanke- ja implementaatio suunnitelma
- laatia laadunhallinnan suunnitelma
- kilpailuttaa ja valita toimittajat, joita tarvitaan lääketietovarannon kehittämiseen
- suunnitella kehityshankkeen aikainen viestintä ja lääketietovarannon brändi
- määritellä hallintamalli, joka kuvaa lääketietovarannon tehtävien hoidossa toteutuvaa johtamista ja päätöksentekoa sekä tuote- ja tiedonhallintaa
- valmistella säädösvalmistelua varten tarvittavia arvioita.

Vuonna **2026** edetään kehittämisvaiheeseen, jonka tehtävät tarkennetaan hankkeen edetessä. Tällä hetkellä kehittämisvaiheen priorisoituja kohteita ovat:

- lääketietovarannon infrastruktuurin kehittäminen
- perustietoihin, lääkekoodistoihin, korvattavuus- ja hintatietoihin sekä lääkevaihdon tietoihin liittyvien tiedonhallinnan prosessien sekä näiden tietojen hallintapalvelun kehittäminen
- viranomaisten yhteisen lääkehaun kehittäminen
- tietotuotteiden kehittäminen, joista priorisoituja ovat lääketietokannan uudistaminen sekä saatavuuden ja varautumisen työkalut.

Läketietovarannon valmistuneet selvitykset

Selvitystyö käynnistyi vuonna 2020

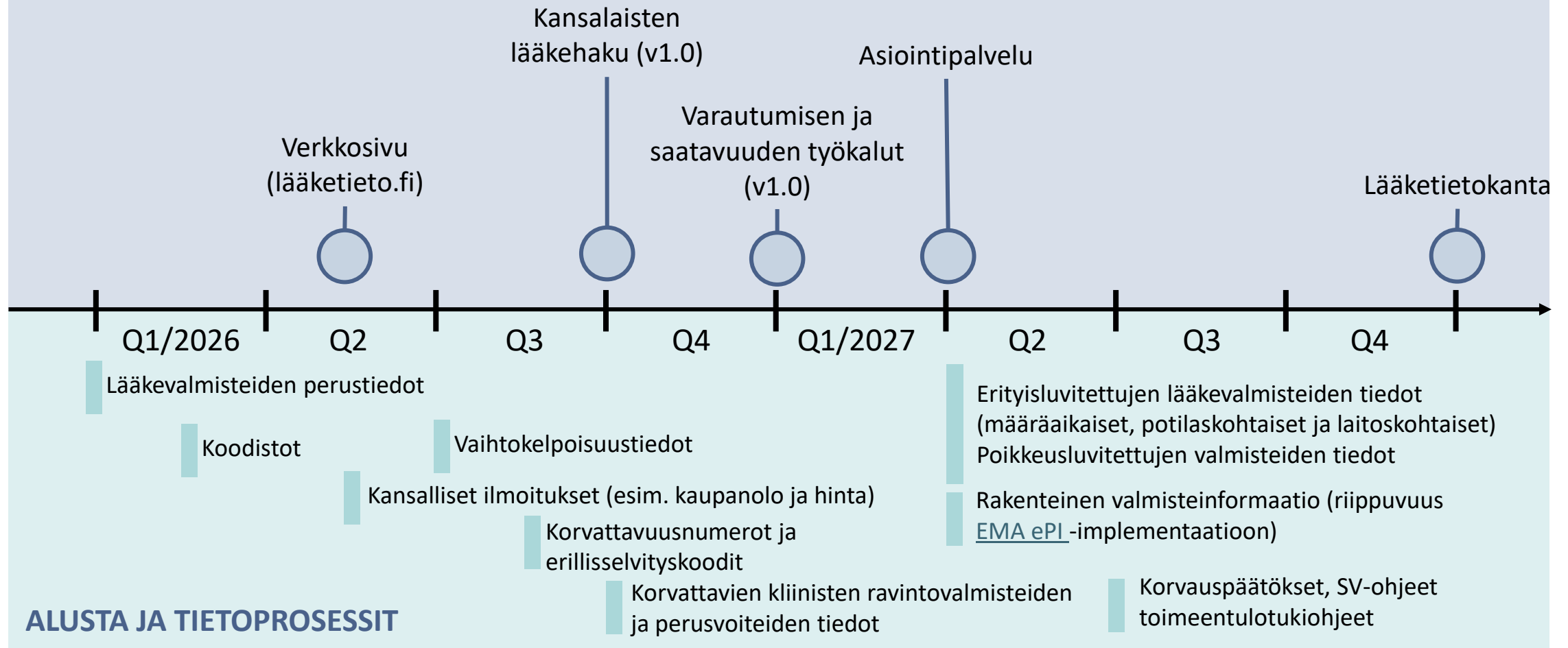
Rinne/Marin (2019-2023): Lääkeasioiden uudistus (suunnittelu)

Orpo (2023-2027): Lääkkeet- ja apteekkitalous (toimeenpano)

Lääkietovarannon aikataulusuunnitelma

H1/2025	H2/2025	H1/2026	H2/2026	H1/2027	H2/2027	H1/2028	H2/2028
Rahoitus, ohjelmasuunnitelma, kilpailutus ja hankinnat							
		Kehitysvaihe				Tuotanto- ja jatkokehitysvaihe	
		Lääkietovaranto tuotantoon vaiheittain					
Lääkietovarantoon liittyvän lainsäädännön valmistelu							

KÄYTTÖLIITTYMÄT JA TIETOTUOTTEET

ALUSTA JA TIETOPROSESSIT

○ = ensimmäisen julkaisun ajankohta (monissa kokonaisuuksissa tavoitteena iteratiivinen julkaisu, joka tuo uusia ominaisuuksia MVP:n päälle) Julkaisun kohteet määritetään arvontuotannon ja tiedon/tietoprosessien kypsyystason mukaan.

■ = toteutusvaiheen alustava aloitusajankohta. Toteutusvaihetta edeltää valmistelu ja suunnitteluvaihe, joka toteutetaan lähtökohtaisesti Q3–Q4/2025

<https://fimea.fi/ajankohtaista/laaketietovaranto>
<https://fimea.fi/ajankohtaista/fimean-uitiskirjeet>

Kysyttävää?

Harri Nurmi

harri.nurmi@fimea.fi

